

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Завдання для самостійної роботи
з дисципліни «Психологія сім'ї»**

Укладач:
доцент кафедри ПДОУ
к.психол.н., доцент І.М. Ушакова

А. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Однією з важливих форм самостійної роботи магістрів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та переперевірку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Сполучення учбових, навчальних та практичних цілей сприяє напрацюванню дослідницьких якостей особистості майбутнього психолога.

Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та уміння організовувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організовувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Особливістю самостійної роботи у рамках курсу "Психологія сім'ї" є те, що тут магістри мають актуалізувати знання з багатьох вивчених ними курсів та скласти програму психологічної роботи з сім'єю на різних етапах її життєвого циклу та з різними психологічними запитами.

Не виключено, що магістри можуть зацікавитись темою дослідження та виявлять бажання продовжити розпочате дослідження в даній області психології.

Б. Питання до самостійної роботи

1. Теоретичні підходи до психологічного дослідження сімейних відносин.
2. Тенденції розвитку альтернативних форм сімейних відносин.
3. Феномен «сімейного міфу».
4. Значення «соціальної драматургії» Гофмана для розуміння сімейних відносин.
5. Аналіз деформацій сімейного функціонування.
6. Теорія вибору шлюбного партнера Мурстейна.
7. Психоаналітичне трактування вибору партнера.
8. Значення рівневих характеристик особистості в стабілізації відносин у подружжі.
9. Аналіз наукових моделей кохання.
10. Закономірності розпаду емоційних відносин кохання.
11. Класифікація й характеристика поведінкових реакцій партнера на намагання іншого змінити його.
12. Когнітивістське та психоаналітичне трактування проблеми сумісності у подружжі.
13. Роль батька і бабусі у сімейному вихованні.
14. Проблеми мачухи та вітчима у сімейних відносинах.

В. Тематика рефератів з курсу

1. Психологічні закономірності повторного шлюбу.
2. Розвиток емоційних відносин від знайомства до шлюбу.
3. Роль батька в сімейному вихованні.
4. Психологічні особливості ситуації після розлучення подружжя.
5. Психологічні труднощі на зрілій і пізній стадії шлюбу.
6. Проблема мачухи та вітчима в сімейних відносинах.
7. Роль бабусі в сімейних відносинах.
8. Психологічний феномен прощення.
9. Особливості подружнього спілкування як показник благополуччя сім'ї.
10. Кризові періоди в шлюбі.
11. Тенденції розвитку сім'ї в сучасному світі: соціально-психологічний аспект.

12. Психологічні проблеми сімейних відносин у повторному шлюбі.
13. Проблема подружньої невірності.
14. Кохання як вищий рівень атракції.
15. Ревнощі як соціально-психологічний феномен.
16. Методи діагностики подружніх і дитячо-батьківських відносин.
17. Характеристика деформацій сімейного функціонування.
18. Феномен влади у сімейних відносинах.

Г. Питання для самоконтролю

1. Психологічна сутність сім'ї як малої соціальної групи.
2. Відмінності сім'ї від інших малих соціальних груп.
3. Функції сім'ї, їх характеристика.
4. Типологія сім'ї.
5. Психологічна структура сім'ї.
6. Етапи життєдіяльності сім'ї; їх стисла характеристика.
7. Психологічні проблеми кожної фази сімейного життя; їх стисла характеристика.
8. Основні тенденції розвитку сучасної сім'ї.
9. Шлюб і сім'я. Психологічні умови стабільного шлюбу.
10. Мотивація шлюбно-сімейних стосунків та її особливості.
11. Особливості сімейного спілкування як чинник стабільності шлюбу і сім'ї.
12. Подружня сумісність як чинник сімейної стабільності.
13. Особливості подружньої адаптації до сімейного життя.
14. Вторинна негативна адаптація до сімейного життя та умови її подолання.
15. Готовність до взяття шлюбу як чинник його стабільності.
16. Складові готовності особистості до сімейного життя; їх стисла характеристика.
17. Психологічні проблеми підготовки молоді до сімейного життя.
18. Особливості психологічного клімату сім'ї.
19. Подружнє спілкування і його вплив на стабільність сім'ї.
20. Психологічне здоров'я сім'ї.
21. Умови підтримки і розвитку психологічного здоров'я сім'ї.
22. Рівні подружньої сумісності.
23. Фактори стабільності сім'ї.
24. Вплив сім'ї на формування особистості дитини.
25. Механізми сімейної соціалізації.
26. Підкріплення і його роль у становленні особистості дитини. Умови ефективного заохочення дітей батьками.
27. Стили сімейного виховання та їх характеристика.
28. Тип контролю і дисципліни в сім'ї та його роль у вихованні дитини.
29. Проблема оптимального стилю сімейного виховання.
30. Домінуюча гіперпротекція та її стисла характеристика.
31. Сприяюча гіперпротекція та її стисла характеристика.
32. Гіпопротекція як стиль сімейного виховання.
33. Характеристика типів неадекватного батьківського ставлення.
34. Типові помилки сімейного виховання.
35. Причини неадекватного ставлення батьків до дитини.
36. Психологічні умови оптимізації стосунків батьків з дітьми.
37. Вплив сім'ї на формування батьківських настанов підростаючого покоління.
38. Фактори оптимізації сімейного спілкування.
39. Роль батьківської сім'ї в підготовці підростаючого покоління до сімейного життя.
40. Загальна характеристика методів вивчення сім'ї.
41. Методи психодіагностики сімейних стосунків та їх характеристика.
42. Особливості психодіагностики сім'ї на основі індивідуального підходу.
43. Особливості діагностики сім'ї на основі системного підходу.

44. Діагностика психологічних особливостей подружніх стосунків.
45. Методи вивчення стилів сімейного виховання.
46. Діагностика особливостей психологічного клімату сім'ї.
47. Можливості визначення рівня готовності особистості до сімейного життя.
48. Цілі та завдання психологічної допомоги сім'ї.
49. Відмітні риси психологічного консультування і психотерапії.
50. Види психологічного консультування сім'ї.
51. Принципи психологічного консультування сім'ї.
52. Методи і прийоми психологічного консультування сім'ї.
53. Особливості психокорекції подружніх відносин.
54. Особливості психокорекції стосунків батьків з дітьми дошкільного віку.
55. Психокорекція стосунків батьків з дітьми шкільного віку.
56. Можливості психокорекції стосунків батьків з підлітками.
57. Механізми психокорекції сімейних відносин.
58. Принципи сімейної психотерапії.
59. Стадії сімейної психотерапії.
60. Суть спільної сімейної психотерапії.

Д. Список літератури для самостійної роботи

1. Алешина Ю.Б., Гозман Л.Я., Дубовская Е.Н. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений. – М., 1987.
2. Андреева Т.В. Семейная психология. – Спб., 2004.
3. Гозман Л.Я. Психология эмоциональных отношений. – М., 1987.
4. Гозман Л.Я. Социально-психологические исследования семьи: проблемы и перспективы// Психологический журнал., - 1991. - № 4.
5. Кроник А.А., Кроник Е.А. В главных ролях: Вы, Мы, Он, Ты, Я: психология значимых отношений. – М., 1989.
6. Кроник А.А., Кроник Е.А. Психология человеческих отношений. – Дубна, 1998.
7. Майерс Д. Социальная психология. – Спб., 1997.
8. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений. – Киев, 1990.
9. Роджерс К. Психология супружеских отношений. – М., 2002.
10. Сатир В. Вы и ваша семья. Руководство по личностному росту. – М., 2000.
11. Сатир В. Как строить себя и свою семью. – М., 1992.
12. Скиннер Р., Клинт Дж. Семья и как в ней уцелеть. – М., 1996.
13. Сысенко В.А. Супружеские конфликты. – М., 1993.
14. Фромм Э. Искусство любви. – Спб., 2001.
15. Шнейдер Л.Б. Семейная психология. – М., 2008.